

Programe CDA de lungă durată și impactul lor în comunitate

Efectul programelor de formare a fost investigat în acord cu scopul principal al acestora (adoptarea de către participanți a abordării predării de tip CIAS), dar și din alte perspective complementare, precum efectul asupra studenților (abordării procesului de învățare de către aceștia și/sau percepția lor asupra comportamentului didactic).

În perioada de referință pentru acest număr al BCDA, au fost implementate patru programe postuniversitare de formare. Structura curriculară cadru a acestor programe este descrisă în tabelul următor. Detalii despre aceste programe pot fi accesate pe pagina CDA (<https://cda.uvt.ro/programe-cda/>). Efectul programelor de formare este prezentat în paragrafele ce succed tabelul în care sunt descrise programele. Detalii ale procesului de investigare a efectului formării sunt accesibile pe pagina CDA, în secțiunea rapoarte CDA (<https://cda.uvt.ro/documents/>).

Denumire program	Didactică și Psihopedagogie universitară (DPU)	Învățare bazată pe probleme pentru învățământul universitar (PBL)	Predare și învățare în mediul universitar - o abordare bazată pe dovezi empirice (EBT)	Învățarea reflexiv – colaborativă, modelul UVT (RCL)
Tip program	Postuniversitar de formare și dezvoltare profesională continuă			
Perioadă desfășurare	Noiembrie 2019 – Martie 2021	Iulie 2019 – Noiembrie 2020	Februarie – Iulie 2020	Ianuarie – Iunie 2021
Recunoaștere	Acreditat MEN, 15 credite profesionale continuă			
Nr. total ore	150	150	150	150
Participanți	87 cadre didactice din UVT, UCB, UBB-Reșița și USM	87 cadre didactice din UVT, UCB, UBB-Reșița și USM	47 cadre didactice din UVT și ULBS	41 cadre didactice din UVT și ULBS
Nr. discipline	5			
Disciplina 1	Managementul grupului de studenți	Cum putem stimula învățarea eficientă	Evidențe empirice ale eficienței procesului de învățământ universitar	RCL model de design educațional: evidențe empirice ale eficienței procesului de învățământ universitar
Disciplina 2	Metode moderne de învățământ în activitățile de curs și seminar	Stimularea implicării educabililor în abordarea PBL	Feedback și predare reflexivă în mediul universitar	Feedback și predare reflexivă în mediul universitar
Disciplina 3	Elaborarea materialelor didactice specifice educației universitare	Elaborarea problemelor în abordarea PBL	Design educațional și abordări instructiv - educative inovative pentru mediul educațional	RCL model de instruire: design educațional și abordări instructiv - educative inovative pentru mediul educațional
Disciplina 4	Proiectarea curriculară a procesului de învățământ de nivel universitar	Tehnici de coordonare a activităților instructive în PBL	Evaluarea studenților prin raportare la dezvoltare de competențe	Evaluarea studenților prin raportare la dezvoltare de competențe
Disciplina 5	Feedback și consiliere didactică			
Absolvire program	Evaluare portofoliu de activitate cu componente de la fiecare disciplină			

Evaluarea efectului programelor de formare a fost realizată prin măsurarea diferitor aspecte ce țin de calitatea predării, în mai multe momente de timp. Prima măsurare a avut loc înainte de începerea programelor de formare, următoarele fiind realizate în diferite momente de timp, după finalizarea programului (imediat după, la 6, la 12 și la 18 luni distanță). Investigațiile au fost realizate cu ajutorul unor chestionare preluate din literatura de specialitate relevantă pentru domeniul educațional și adaptate

pe populație românească. Pe de-o parte, la nivelul *cadrelor didactice*, s-a măsurat atât modul în care aceștia **abordează predarea** (CCAP vs. CIAS; EBT), cât și **comportamentul** lor **didactic** în percepția studenților cu care desfășoară activități didactice. Pe de altă parte, la nivelul *studenților* (care au participat la orele ținute de cadrele didactice participante la programele de formare) s-a măsurat modul în care aceștia **abordează învățarea** (de suprafață vs. de profunzime).

Abordarea predării din perspectiva centrării pe student (CIAS) sau pe conținut (CCAP)

În urma participării la activitățile de formare, în cazul programelor DPU și PBL, s-a observat o scădere semnificativă a nivelului de centrare pe conținut și o menținere a nivelului de centrare pe student, vizavi de modul în care cadrele didactice abordează predarea. În cazul programelor de formare EBT și RCL, s-a observat o creștere semnificativă a centrării pe student, în timp ce, legat de centrarea pe conținut s-a putut observa o scădere ușoară, însă nesemnificativă.

Abordarea predării într-o manieră bazată pe dovezi (engl. Evidence-Based Teaching - EBT)

Abordarea EBT face referire la o activitate didactică proiectată și implementată având la bază practici pedagogice a căror eficiență a fost confirmată de literatura de specialitate din domeniul educațional (Hattie, 2012; Schneider și Preckel, 2017) ca având un efect benefic și important asupra nivelului de performanță academică a studenților.

Acest aspect al activității didactice a fost măsurat doar în cadrul programului de formare EBT, deoarece acesta a fost programul dezvoltat propriu-zis în jurul abordării predării bazate pe dovezi. Rezultatele obținute în urma analizelor realizate sugerează că participarea la programul de formare a avut un efect consistent în direcția așteptată asupra *Familiarității cu EBT, Atitudinii față de EBT și Utilizării EBT* în activitatea didactică. Acest efect a putut fi observat, atât imediat după, cât și la 6 luni distanță de la finalizarea programului de formare. Singurul aspect măsurat pentru care nu s-au observat creșteri ale scorurilor raportate de participanți, a fost *Fezabilitatea implementării EBT*. Fezabilitatea unei practici pedagogice este însă strâns corelată și cu mediul instituțional în care cadrul didactic își desfășoară activitatea.

Comportamentul didactic perceput de către studenți

Pentru măsurarea acestui aspect, fiecare cadru didactic participant la formare a avut de aplicat un chestionar studenților din cadrul unei materii pe care o aveau de predat la momentul respectiv. De asemenea, pentru măsurarea comportamentului didactic în momentele de timp ulterioare finalizării programului de formare, cadrele didactice au avut de aplicat chestionare în cadrul acelorași materii, în următorul semestru în care aveau de predat materia respectivă. Din această perspectivă a fost măsurat efectul formării pentru nouă dimensiuni asociate cu comportamentul didactic: stimularea înțelegerii conceptelor fundamentale; evidențierea relevanței conținutului predat; provocarea convingerilor; stimularea învățării active; relația cadru didactic-student; motivarea studenților; organizarea predării; disponibilitatea cadrului didactic; și modalitatea de evaluare.

În urma analizei datelor colectate, rezultatele sugerează că în cazul programelor de formare DPU și PBL, au existat creșteri semnificative ale scorurilor percepției studenților asupra comportamentului didactic al profesorului evaluat, pe toate cele 9 sub-dimensiuni ale chestionarului. Această creștere este

mai accentuată la 6 luni după finalizarea programului de formare, ulterior (la 12 și la 18 luni) fiind observat un efect de platou, scorurile rămânând relativ la același nivel. În cazul programului de formare EBT, au fost înregistrate creșteri semnificative ale scorurilor doar în ceea ce privește *Evidențierea relevanței conținutului predat și Calitatea evaluării*. Lipsa unor creșteri semnificative pe celelalte sub-dimensiuni ale chestionarului poate fi explicată de numărul mic de cadre didactice care au reușit să aplice chestionare studenților după finalizarea programului de formare, aspect care reduce precizia analizei statistice derulate. În cadrul programului de formare RCL, nu s-au aplicat aceste chestionare, deoarece s-a derulat un demers de evaluare a impactului dezvoltat și nuanțat în jurul modelului *reflexiv-colaborativ de instruire*.

Abordarea învățării de către studenți

Parte din procesul de evaluare a impactului avut de programele de formare a fost reprezentată și de măsurarea modului în care studenții (cadrelor didactice participante la formare) abordează învățarea. În acest sens, întrebările instrumentului utilizat au vizat două concepte, *învățare de profunzime și învățare de suprafață*.

Rezultatele obținute în urma analizei datelor colectate sugerează că scorurile studenților referitoare la *Învățarea de profunzime* rămân relativ la același nivel (în toate momentele de evaluare) în cadrul programelor DPU și PBL, în timp ce în cadrul programului EBT acestea cresc ușor (la 6 luni după finalizarea programului de formare).

Când vine vorba de scorurile aferente *Învățării de suprafață*, acestea sunt semnificativ mai scăzute în cadrul programelor DPU și PBL (în toate momentele de evaluare ulterioare desfășurării programului de formare), în timp ce în cadrul programului EBT, valorile înregistrate de studenți rămân relativ aceleași (la 6 luni după). Direcția și intensitatea efectului programelor de formare la acest nivel se află în consonanță cu efectul avut de programe la nivelul modului în care cadrele didactice abordează predarea din perspectiva centrării pe student sau pe conținut. Acest ultim aspect întărește și confirmă, și în context românesc, legătura strânsă dintre modul în care cadrul didactic abordează predarea și modul în care studentul abordează învățarea la materia respectivă.

Programele de formare pedagogică continuă derulate de către CDA din UVT în ultimii doi ani de activitate au fost proiectate în jurul unor modele actuale de conceptualizare a instruirii universitare și au fost livrate către 257 de cadre didactice universitare din România. Aceste programe de formare au fost evaluate din punct de vedere al impactului avut asupra calității predării universitare. Per ansamblu, rezultatele sugerează o creștere a calității activităților de predare, atât din perspectiva aspectelor măsurate la nivelul cadrelor didactice, cât și din perspectiva celor măsurate la nivelul studenților.